E-ISSN: 2985-1823
วารสารวิชาการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 จังหวัดนครราชสีมา
Homepage : https://he02.tci-thaijo.org/index.php/ODPC9
ปีที่ 30 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2567) หน้า [5-20]

คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

Personal Characteristics and Administrative Factors Affecting the Operational Prevention and Control of Dengue Fever Among Village Health Volunteers in Chumphuang District, Nakhon Ratchasima Province

พัทธ์ธีรา พลีดี[1], ประจักร บัวผัน[2*], สุวิทย์ อุดมพาณิชย์[2]
Pannarat Pensuk[1*], Niranta Chaiyapan[2*], Jantakant Valaisathien[1]

[1]นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์
[2]สาขาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
[1]Master degree student in Public Health, Public Health Administration, Faculty of Public Health, Khon Kaen University
[2]Department of Public Health Administration, Faculty of Public Health Khon Kaen University.
*Corresponding author: bprachak@kku.ac.th

(Received: Mar 31, 2023 / Revised: Jun 27, 2023 / Accepted: Jul 12, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Descriptive Research) ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 220 คน ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 12 คน เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 18 มกราคม ถึง 10 กุมภาพันธ์ 2566 ผลการศึกษาพบว่าภาพรวมระดับปัจจัยทางการบริหาร และระดับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.60 (S.D. = 0.28) และ 2.75 (S.D. = 0.20) ตามลำดับ โดยพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระยะเวลาการเป็นอสม.และด้านอายุมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (r = 0.160, p-value = 0.017) และ (r = 0.138, p-value = 0.040) ตามลำดับ และคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอาชีพ (เกษตรกร) มีความสัมพันธ์ระดับต่ำเชิงผกผันกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา (p-value = 0.003) และพบว่าภาพรวมของปัจจัยทางการบริหาร มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r = 0.633, p-value < 0.001) และตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา ด้านเทคโนโลยี ด้านวัสดุอุปกรณ์ และคุณลักษณะส่วนบุคคลด้าน

ระยะเวลาการเป็นอสม.มีผลและสามารถร่วมกันในการพยากรณ์การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 50.2 (R2 = 0.502, p-value < 0.001)

คำสำคัญ: คุณลักษณะส่วนบุคคล, ปัจจัยทางการบริหาร, การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

Abstract

A cross-sectional descriptive study was undertaken to investigate the personal characteristics and administrative factors influencing the operational prevention and control of dengue fever among village health volunteers in Chumphuang district, Nakhon Ratchasima province, Thailand. The study aimed to collect data from 220 participants through questionnaires for quantitative data. In-depth interviews, conducted in accordance with guidelines for qualitative data gathering, involved 12 key informants. Data collection occurred between January 18, 2023, and February 10, 2023. The results revealed that both the overall level of administrative factors and the average of operational prevention, including the control of dengue fever, were high ($\bar{x}$= 2.60 ± S.D. = 0.28 and $\bar{x}$ = 2.75 ± S.D. = 0.20, respectively). Personal characteristics, specifically the duration of being a village health volunteer and age, demonstrated a low-level correlation with the prevention and control of dengue fever among village health volunteers (r = 0.160, p-value = 0.017 and r = 0.138, p-value = 0.040, respectively). Additionally, the occupation (agriculture) exhibited a negative correlation with the performance of dengue fever among village health volunteers (p-value = 0.003). Moreover, the overall administrative factors showed a moderate correlation with the performance of operational prevention and control of dengue fever among village health volunteers (r = 0.633, p-value < 0.001). Furthermore, four variables, encompassing administrative factors such as time, technology, materials, and characteristic people, particularly the period of being village health volunteers, were identified as influencing the prevention and control of dengue fever. These variables collectively predicted approximately 50.2% of the variability in the prevention and control of dengue fever among village health volunteers in Chumphuang District, Nakhon Ratchasima Province (R2 = 0.502, p-value < 0.001).

Keywords: Personal characteristics, Administrative factors, Dengue fever prevention and control performance

บทนำ

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคเขตร้อนชื้นเหมาะสำหรับการแพร่พันธุ์ของโรคติดต่อมากมาย ปัจจุบันประสบปัญหาโรคไข้เลือดออกซึ่งมีพาหะในการแพร่เชื้อโรค นั่นคือยุงลาย[1] โรคไข้เลือดออกในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น จากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงจากภาวะโลกร้อนก่อให้เกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดแหล่งเพาะพันธุ์ของยุงลาย สถานการณ์โรคไข้เลือดออกของประเทศ ไทยในปีพ.ศ.2564 (1 มกราคม – 31 ธันวาคม) จากระบบรายงานการเฝ้าระวังโรค 506 ของ กองระบาดวิทยาพบผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก สะสม 7,720 ราย อัตราป่วย 11.61 ต่อประชากรแสนคน ยังถือเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง[2] สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 นครราชสีมา ได้รายงานสถานการณ์โรคไข้เลือดออกในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ พบผู้ป่วย 671 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 9.90 ต่อประชากรแสนคน และมีรายงานผู้เสียชีวิต 1 ราย คิดเป็นอัตราป่วยตายร้อยละ 0.15 พบมากที่สุดในกลุ่มอายุ 10-14 ปีอัตราป่วย 35.59 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือกลุ่มอายุ 5-9 ปี มีอัตราป่วย 33.86 และกลุ่มอายุ 0-4 ปี อัตราป่วย 16.39 ต่อประชากรแสนคน จังหวัดที่มีอัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกสูงสุดคือ จังหวัดสุรินทร์ 31.56 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือ จังหวัดนครราชสีมา 5.63 ต่อประชากรแสนคน จังหวัดบุรีรัมย์ 3.07 ต่อประชากรแสนคนและจังหวัดชัยภูมิ 2.81 ต่อประชากรแสนคน เมื่อจำแนกอัตราป่วยโรคไข้เลือดออกในระดับอำเภอพบว่าอำเภอที่มีอัตราป่วยสูงสุดคือ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 145.29 ต่อประชากรแสนคน รองลงมาคือศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ 125.94 ต่อประชากรแสนคน และอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ 44.73 ต่อประชากรแสนคน[3] จากรายงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา อำเภอชุมพวง ยังพบผู้ป่วย 3 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 3.64 ต่อประชากรแสนคนและเป็นพื้นที่เสี่ยงสูงติด 1 ใน 20 อำเภอจากทั้งหมด 32 อำเภอ ที่ต้องเฝ้าระวังการเกิดการระบาดโรคไข้เลือดออกและด้วยธรรมชาติของการเกิดโรคไข้เลือดออกที่มีการระบาดหนักปีเว้นปี[4]

การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เป็นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทั้งทางกายภาพ ชีวภาพ และทางเคมี อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นหนึ่งในกำลังหลักสำคัญ ในการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เป็นการทำงานด้านสาธารณสุขร่วมกับภาคประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง[5] โดยมีแนวทางการปฏิบัติงานตามมาตรการการป้องกันและควบคุมไข้เลือดออก ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การเฝ้าระวังและประเมินความเสี่ยง 2) การป้องกันโรค 3) การควบคุมโรค 4) การสื่อสารประชาสัมพันธ์ และ 5) การมีส่วนร่วมของหน่วยงานในพื้นที่[6] จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. โดยรวมอยู่ในระดับมาก[7-9]

การปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้นจะต้องอาศัยปัจจัยต่างๆที่เอื้อและสนับสนุนต่อการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) สถานภาพ 4) ระดับการศึกษา 5) อาชีพ 6) รายได้ต่อเดือน 7) ระยะเวลาในการปฏิบัติงานและ 8) การได้รับการอบรม[10] คุณลักษณะส่วนบุคคลนั้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระยะเวลาการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมกับการควบคุมป้องกันไข้เลือดออก[11] นอกเหนือจากคุณลักษณะส่วนบุคคลแล้วยังพบว่า ปัจจัยทางการบริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. ประกอบด้วย 6 ด้าน

ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านวิธีการจัดการ 5) ด้านเวลา 6) ด้านเทคโนโลยี[12] พบว่า ภาพรวมของปัจจัยทางการบริหาร มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการป้องกันควบคุมไข้เลือดออกของอสม.[13-14]

จากรายงานของสำนักงานสาธารณสุข อำเภอชุมพวงยังพบผู้ป่วย 3 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 3.64 ต่อประชากรแสนคน และเป็นพื้นที่เสี่ยงสูงติด 1 ใน 20 อำเภอจากทั้งหมด 32 อำเภอ ที่ต้องเฝ้าระวังการเกิดการระบาดโรคไข้เลือดออกและด้วยธรรมชาติของการเกิดโรคไข้เลือดออกที่มีการระบาดหนักปีเว้นปี ซึ่งยังพบว่าการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการเฝ้าระวังและประเมินความเสี่ยง การป้องกัน การควบคุม การสื่อสารประชาสัมพันธ์และการมีส่วนรวมของหน่วยงานในพื้นที่ อสม. ยังขาดความตระหนักและยังไม่ให้ความสำคัญกับดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างจริงจัง รวมทั้งการเฝ้าระวังที่ไม่ต่อเนื่องและการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ครอบคลุมในพื้นที่

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อใช้ในการวางแผนบริหารจัดการพัฒนาให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ได้เกิดความตระหนักในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล ระดับปัจจัยทางการบริหารและระดับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคลล และปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Descriptive Research)

ประชากรที่ศึกษา คือ อสม.อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,665 คน และกลุ่มตัวอย่าง อสม.ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และทำการหาสัดส่วนขนาดตัวอย่างจากกลุ่มประชากรของแต่ละตำบลจนได้ตัวอย่าง จำนวน 220 คน และสนทนากลุ่มจำนวน 12 คน คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis) โดยใช้ตัวแบบการถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานของ Cohen, J.[15] ดังนี้

สูตร $$N = \frac{\lambda(1-R^2_{Y.A,B})}{R^2_{Y.A,B}-R^2_{Y.A}} + W \quad ...(1)$$

เมื่อ $$\lambda = \lambda_L - \frac{1/v_L - 1/v}{1/v_L - 1/v_U}(\lambda_L - \lambda_U) \quad ...(2)$$

กำหนดให้

$R^2_{Y.A,B}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุสำหรับ Full Model ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ได้นำค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรจากการศึกษา ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น[13] ซึ่งเป็นงานที่มีลักษณะงานที่คล้ายคลึงกันในการทำวิจัยครั้ง จากการใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 220 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แล้วทำการหาสัดส่วนขนาดตัวอย่างจากกลุ่มประชากรของแต่ละตำบล นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำข้อมูลมาสนับสนุนการอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่สามารถให้ข้อมูล และมีประสบการณ์การปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ได้ดีที่สุด (Key Informants) จำนวน 12 คน โดยพิจารณาคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ คือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อย่างต่อเนื่อง และยินดีให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจ ประกอบด้วย ระดับจังหวัด จำนวน 3 คน ระดับอำเภอ จำนวน 2 คน ระดับตำบล จำนวน 3 คน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มีทั้งหมด 2 ชุด ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล มีคำถาม 8 ข้อ ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางการบริหาร มีคำถาม 30 ข้อ ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา มีคำถาม 25 ข้อ ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ มีคำถาม 6 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth interview guideline) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกปัจจัยทางการบริหาร ส่วนที่ 2 การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

การแปลผล การแปลผลคะแนน คุณลักษณะส่วนบุคคล ระดับปัจจัยทางการบริหาร และระดับการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยนำมาจัดระดับ 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย Best. J.W.[16]โดยแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ระดับมาก	ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00
ระดับปานกลาง	ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33
ระดับน้อย	ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66

สำหรับเกณฑ์การแบ่งระดับความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 Elifson, K.W. [17] แบ่งระดับดังนี้

มีความสัมพันธ์โดยสมบูรณ์ หมายถึง $r = \pm 1$

มีความสัมพันธ์สูง หมายถึง $r = \pm 0.71$ ถึง ± 0.99

มีความสัมพันธ์ปานกลาง หมายถึง $r = \pm 0.31$ ถึง ± 0.70

มีความสัมพันธ์ต่ำ หมายถึง $r = \pm 0.01$ ถึง ± 0.30

ไม่มีความสัมพันธ์ (No Relationship) หมายถึง $r = 0$

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยมีการการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงของเนื้อหา (Content validity)) ด้วยการนำ

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Total Correlation) ทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.50 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Tried out) กับ อสม. ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient)[18] ดังนี้ด้านปัจจัยทางการบริหาร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ด้านการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 และแบบสอบถามทั้งชุด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. ด้วยสถิติอนุมาน ได้แก่ สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis)[19]

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ผู้ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2566 ลำดับที่ 4.3.02 : 43/2565 เลขที่ EC652227 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 18 มกราคม 2566 ถึงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2566

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 90.00 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 89.50 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 43.70 อาชีพเกษตร ร้อยละ 77.30 มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 4,501.95 บาท มีประสบการณ์การเป็น อสม. 11-20 ปี จำนวน 68 คน ร้อยละ 30.90 และได้รับการอบรมเรื่องโรคไข้เลือดออกของ อสม. ร้อยละ 90.90 จำนวนครั้งการได้รับการอบรม 1 ครั้ง ร้อยละ 41.30 จำนวนครั้งการได้รับการอบรมเรื่องโรคไข้เลือดออกต่ำสุด 1 ครั้ง จำนวนครั้งการได้รับการอบรมเรื่องโรคไข้เลือดออก สูงสุด 3 ครั้ง ดังรายละเอียด ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด คุณลักษณะส่วนบุคคลของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา (N=220)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	200	90.90
ชาย	20	9.10

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 31	1	0.50
31 – 40	24	10.90
41 – 50	87	39.50
51 – 60	89	40.50
มากกว่า 60	19	8.60
Mean = 50.14 ปี, S.D. = 7.50 ปี, Minimum =30 ปี, Maximum = 69 ปี		
สถานภาพสมรส		
โสด	11	5.00
คู่	197	89.50
หม้าย/อย่าร้าง/แยกกันอยู่	12	5.50
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	52	23.60
มัธยมศึกษาตอนต้น	66	30.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	96	43.70
อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	4	1.80
ปริญญาตรี	2	0.90
อาชีพ		
เกษตรกร	170	77.30
รับจ้างทั่วไป	24	10.90
ลูกจ้าง	13	5.90
ค้าขาย	7	3.20
แม่บ้าน	6	2.70

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ (ต่อเดือน)		
น้อยกว่า 5,001 บาท	169	76.80
5001 – 10,000 บาท	44	20.00
10,001 – 15,000 บาท	5	2.30
มากกว่า 15,000 บาท	2	0.90
Mean = 4501.95 บาท/เดือน, S.D. = 2925.589 บาท/เดือน, Median = 4000 บาท/เดือน, Minimum = 1000 บาท/เดือน, Maximum = 20,000 บาท/เดือน		
ระยะเวลาการเป็น อสม. (ปี)		
น้อยกว่า 6 ปี	42	19.10
6 – 10 ปี	61	27.70
11 – 20 ปี	68	30.90
21 – 30 ปี	37	16.80
มากกว่า 30 ปี	12	5.50
Mean =13.99 ปี, S.D. = 8.69 ปี, Median = 12 ปี, Minimum = 1 ปี, Maximum = 36 ปี		
การได้รับการอบรมเรื่องโรคไข้เลือดออก		
เคย	200	90.90
ไม่เคย	20	9.10
จำนวนครั้งการได้รับการอบรมเรื่องโรคไข้เลือดออก (N=200)		
1 ครั้ง	143	71.50
2 ครั้ง	32	16.00
3 ครั้ง	25	12.50
Mean =1.41 ครั้ง, S.D. = 0.70 ปี, Median = 1 ปี, Minimum = 1 ครั้ง, Maximum = 3 ครั้ง		

2. ปัจจัยทางการบริหารในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

พบว่า ระดับปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.60 (S.D.= 0.28) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยทางการการบริหารด้านวิธีการจัดการในการดำเนินงานป้องกันละควบคุมโรคไข้เลือดออกมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.69 (S.D.= 0.34) รองลงมาคือ ปัจจัยการบริหารด้านเวลาอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.66 (S.D.= 0.37) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านงบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.45 (S.D.= 0.38) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมตราฐาน และการแปรผล ปัจจัยทางการบริหารในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา (N=220)

ปัจจัยทางการบริหารในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา	ระดับปัจจัยทางบริหาร		การแปลผล
	Mean	S.D.	
1. ด้านบุคลากร	2.60	0.36	มาก
2. ด้านงบประมาณ	2.45	0.38	มาก
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์	2.53	0.37	มาก
4. ด้านวิธีการจัดการ	2.69	0.34	มาก
5. ด้านเวลา	2.66	0.37	มาก
6. ด้านเทคโนโลยี	2.59	0.42	มาก
ภาพรวม	**2.60**	**0.28**	**มาก**

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก การวางแผนการใช้งบประมาณจึงเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินโครงการ

3. การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

พบว่าระดับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ย 2.75 (S.D. = 0.20) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเฝ้าระวังและประเมินความเสี่ยง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.85 (S.D. = 0.22) รองลงมา คือ การป้องกัน โดยค่าเฉลี่ย 2.84 (S.D. = 0.22) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.63 (S.D. = 0.35) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา (N=220)

การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา	ระดับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก		การแปลผล
	Mean	S.D.	
1. การเฝ้าระวังและประเมินความเสี่ยง	2.85	0.22	มาก
2. การป้องกัน	2.84	0.22	มาก
3. การควบคุม	2.75	0.83	มาก
4. การสื่อสารประชาสัมพันธ์	2.63	0.35	มาก
5. การมีส่วนร่วมของหน่วยงานในพื้นที่	2.67	0.33	มาก
ภาพรวม	**2.75**	**0.20**	**มาก**

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติม พบว่า การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การสื่อสารประชาสัมพันธ์เรื่องการดำเนินงานควบคุมโรคไข้เลือดออก ควรมีการการประชาสัมพันธ์ผ่านหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นการประชุมประจำเดือนอาสาสมัครสาธารณสุข การประชุมประจำเดือนกำนันผู้ใหญ่บ้าน ทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

4. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ อายุ (r = 0.138, p-value = 0.040) ระยะเวลาการเป็น อสม. (r = 0.160, p-value = 0.017) และอาชีพเกษตรกร (p-value = 0.003) ตามลำดับ ส่วนเพศหญิง สถานภาพสมรสคู่ ระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวส. รายได้ และการได้รับการอบรมเรื่องโรคไข้เลือดออก ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. (n=220)

คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหาร	การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (*r*)	p-value	ระดับความสัมพันธ์
คุณลักษณะส่วนบุคคล			
1.เพศ (หญิง)[a]	-	0.220	ไม่มีความสัมพันธ์
2.อายุ[b]	0.138*	0.040	ต่ำ
3.สถานภาพสมรส (คู่)[a]	-	0.274	ไม่มีความสัมพันธ์
4.ระดับการศึกษา (มัธยมศึกษา/ปวส.)[a]	-	0.371	ไม่มีความสัมพันธ์
5.อาชีพ (เกษตรกร)[a]	-	0.003	ต่ำ
6.รายได้[b]	-0.083	0.222	ไม่มีความสัมพันธ์
7.ระยะเวลาในการเป็น อสม.[b]	0.160**	0.017	ต่ำ
8.การได้รับการอบรมเรื่องโรคไข้เลือดออก (เคย)[a]	-	0.911	ไม่มีความสัมพันธ์
ปัจจัยทางการบริหาร			
1.ด้านบุคลากร	0.366***	<0.001	ปานกลาง
2.ด้านงบประมาณ	0.367***	<0.001	ปานกลาง
3.ด้านวัสดุอุปกรณ์	0.517***	<0.001	ปานกลาง
4.ด้านการวิธีการจัดการ	0.459***	<0.001	ปานกลาง
5.ด้านเวลา	0.597***	<0.001	ปานกลาง
6.ด้านเทคโนโลยี	0.568***	<0.001	ปานกลาง

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05, **ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.01,*** ระดับนัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า 0.001, [a] = Chi-square, [b] = Pearson's Product Moment Correlation Coefficient

5. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการดำเนินงานต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมาที่ถูกเลือกเข้าสมการคือ ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และตัวแปรอิสระที่ไม่ถูกเลือกเข้าสมการคือ ตัวแปรที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.05 โดยตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสมการเรียงลำดับดังนี้ ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา (p-value < 0.001) ปัจจัยทางบริหารด้านเทคโนโลยี (p-value < 0.001) และปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ (p-value < 0.001) และคุณลักษณะส่วนบุคคลระยะเวลาการเป็น อสม. (p-value < 0.001) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปร สามารถร่วมกันพยาการณ์และมีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมาได้ร้อยละ 50.2 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอนของการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

ตัวแปร	B	Beta	T	p-value	R	R^2	R^2adj	R^2change
1. ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา	0.185	0.331	5.526	<0.001	0.597	0.357	0.354	-
2. ปัจจัยทางการบริหาร ด้านเทคโนโลยี	0.137	0.280	4.748	< 0.001	0.665	0.443	0.437	0.086
3. ปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์	0.133	0.239	4.269	< 0.001	0.696	0.484	0.477	0.041
4. ระยะเวลาการเป็น อสม.	0.003	0.134	2.779	< 0.001	0.709	0.502	0.493	0.018
ค่าคงที่ = 1.522 F = 54.253, p-value < 0.001, R = 0.709, R^2 = 0.502, R^2-adj = 0.493								

จากผลการศึกษา สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงซึ่งเป็นสมการทำนายในรูปคะแนนดิบ ดังนี้ Y=1.522 + 0.185 (ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา) + 0.137 (ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี) + 0.133 (ปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์) + 0.003 (ระยะเวลาการเป็น อสม.) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อคะแนนของตัวแปรปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี ปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยทางการบริหารด้านระยะเวลาการเป็น อสม. เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา (Y) เพิ่มขึ้น 0.185, 0.137, 0.133 และ 0.003 หน่วย ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้สูตรสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี ปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์และคุณลักษณส่วนบุคคลด้านระยะเวลาการเป็น อสม.

ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. (p-value < 0.001) อาจเป็นเพราะว่า อสม. มีการจัดทำผังควบคุมการดำเนินงาน การจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงาน การจัดสรรเวลาในการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม การดำเนินงานตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ และการควบคุมกำกับการปฏิบัติงานของ อสม. การจัดการเวลาได้เหมาะสมเพื่อป้องกันการระบาดของโรคไข้เลือดออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลามีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม.[7, 20, 21, 22] และผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารด้านเวลาไม่มีผลต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคของ อสม.[13,14,23]

ปัจจัยบริหารด้านเทคโนโลยี มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. (p-value < 0.001) เนื่องจาก อสม. มีการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นด้านระบบจัดเก็บและด้านประมวลผลข้อมูล รวมทั้งสื่อการดำเนินงาน ระบบสื่อสารโทรคมนาคม และอุปกรณ์ต่างๆ ที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เทคโนโลยียังช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลในองค์กร และต่างองค์กร หรือใช้เป็นทางสื่อสารระหว่างบุคลากรและเจ้าหน้าที่ อาสาสมัครสาธารณสุขที่ จะปฏิบัติงานด้านการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ต้องมีการเตรียมความรู้ของบุคลากรเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างสูงสุด ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี มีผลต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกของ อสม.[20,23] ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยีไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคของ อสม.[24]

ปัจจัยบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. (p-value < 0.001) ปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ จำเป็นต้องมีวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการสำรวจวัสดุอุปกรณ์ให้ตรงกับความต้องการ การวางแผนจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ

การซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์ และการจัดทำทะเบียนคุมรับจ่ายวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างสูงสุด ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ มีผลต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกของ อสม.[7,14] พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรค ของ อสม.[13,25]

คุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระยะเวลาการเป็น อสม. มีผลต่อการดำเนินงานงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระยะเวลาการเป็น อสม.[26] ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระยะเวลาการเป็น อสม. ไม่มีผลต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคของ อสม.[13]

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรส่งเสริมให้ อสม. มีส่วนร่วมในการวางแผน

2. ควรส่งเสริมให้ อสม. มีการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ในด้านการใช้เทคโนโลยีและระบบการสื่อสารออนไลน์ ในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

3. ควรส่งเสริมให้ อสม. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทำงานจากผู้เชียวชาญ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางในการใช้เทคโนโลยีและระบบการสื่อสารออนไลน์ ในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม.

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารพัสดุในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่านให้การสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ อสม. และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. Comprehensive guidelines for prevention and control of dengue and dengue hemorrhagic fever. Geneva; World Health Organization; 2018.
2. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. คู่มืออาสาสมัครสาธารณสุขเรื่องโรคไข้เลือดออก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมชุมการเกษตรแห่งประเทศไทย; 2555.
3. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 จังหวัดนครราชสีมา. สถานการณ์โรคสำคัญที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยาในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 9 สัปดาห์ที่ 52 ปี 2565 [อินเตอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 2566 มกราคม 2]. เข้าถึงได้จาก: http://odpc9.ddc.moph.go.th/hot/65-sitution-52.pdf.
4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. สถานการณ์โรคไข้เลือดออกจังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา; 2564.

5. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. คู่มืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. การเฝ้าระวังควบคุมและป้องกันโรคเชิงรุก. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย; 2556.
6. กองโรคติดต่อนำโดยแมลง, สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 – 12, สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง. สถานการณ์โรคติดต่อนำโดยยุงลายและการประเมินความเสี่ยงต่อการระบาดในปี 2564 [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ2564 กันยายน 24]. เข้าถึงได้จาก: https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1212820211229113331.pdf.
7. ลักษณา ชื่นบาล, ประจักร บัวผัน, สุรชัย พิมหา. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา). 2564;21:211-22.
8. ศิริโชติ พจนสุนทร, ชนะพล ศรีฤาชา. การปฏิบัติงานควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ. 2561; 11:295-302.
9. บัญชา ณ พัทลุง, ชัญญา อภิปาลกุล. ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น. วารสารและพัฒนาระบบสุขภาพ. 2561;11:287-296.
10. Schermerhorn JR, Osborn RN, Uhl-Bien M, Hunt JG. Organizational Behavior. 12th ed. United States: John Wiley & Sons; 2011.
11. ธนชัย เอกอภิชน. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการควบคุมป้องกันวัณโรคของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางลึก อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางสุขภาพ. 2561;1:12-24.
12. ประจักร บัวผัน. หลักการบริหารสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 4. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2558.
13. เฉลิมพล หนูยอด, มกราพันธุ์ จูฑะรสก, ประจักร บัวผัน. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น. 2565;29:30-41.
14. ภคอร โจทย์กิ่ง, ประจักร บัวผัน. การมีส่วนร่วมในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านชุมชนสามเหลี่ยม เทศบาลนครขอนแก่น. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น. 2560;24:29-37.
15. Cohen, J. Statistical power analysis for the behavior sciences. 2nd ed. New York: McGraw-Hill; 1988.
16. Best, J.W. Research in education. 3rd ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall; 1977.

17. Elifson, K.W., Runyon, R.P., & Haber, A. Fundamentals of Social statistics. 2nd ed. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum; 2017.
18. บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางการสาธารณสุข กรณีศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์; 2560.
19. สำเริง จันทรสุวรรณ, สุวรรณ บัวทวน. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น; 2547.
20. ไอลดา ภารประดิษฐ์, ประจักร บัวผัน. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดูแลผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ. 2562;12:623-31.
21. เกียรติศักดิ์ เชิญกลาง, ชัญญา อภิปาลกุล. ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน. 2561;4:92-140.
22. สุภาพร เจือมา, ชนะพล ศรีฤาชา. แรงจูงใจและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู. วารสารวิจัย มข. 2561;11:54-60.
23. มานิตา ทาแดง, ประจักร บัวผัน, มกราพันธุ์ จูฑะรสก. คุณลักษณส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา). 2564;22:189-200.
24. วิมลรัตน์ ถนอมศรีเดชชัย. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. วารสารวิชชา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 2560;36:86-97.
25. ชมพูนุช สุภาพวานิช, อิมรอน วาเต๊ะ, กมลวรรณ วณิชชานนท์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดนราธิวาส. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. 2563;12:34-50.
26. ปรียาพร วงศ์อนุตร. จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ; 2553.